

มติชนสุดสัปดาห์
ศุกร์ 29 ต.ค. 53

อาหารสมอง กระเป๋ามีล้อเดินทางไกล

วีรกร ตรีเศศ

ภาพที่ผู้คนลากกระเป๋ามีล้อไปมาในสนามบินหรือสถานีรถไฟดูเจตาในปัจจุบัน แต่ถ้ามองย้อนไปในอดีตก็จะจำกันได้ว่ามันเพิ่งเกิดขึ้นเมื่อไม่กี่ปีมานี้เอง เริ่มแรกก่อนลากกระเป๋ากันนั้นมีการใช้กระเป๋ายาวใหญ่มีล้อซึ่งช่วยทุ่นแรงในการแบกหามได้เป็นอันมาก แต่กว่าที่จะมาถึงวันนี้ได้นั้นต้องใช้เวลาถึง 40 ปีเต็มอย่างไม่น่าเชื่อ ทั้ง ๆ ที่มนุษย์รู้จักใช้ล้อเป็นเครื่องทุ่นแรงมากกว่า 5,000 ปีแล้ว ทำไมมนุษย์จึงยอมรับกระเป๋ามีล้อช้าได้ถึงขนาดนี้

ไม่ว่าจะเป็นการสร้างปิรามิดที่อียิปต์เมื่อประมาณ 4,000-4,500 ปีก่อน หรือการสร้างนครวัดเมื่อ 900 กว่าปีก่อนล้วนใช้ล้อเป็นเครื่องทุ่นแรงในการแบกหามและยกของหนัก (ดูกรอก) ทั้งสิ้น

อย่างไรก็ดีการขนส่งด้วยล้ออย่างมีประสิทธิภาพนั้นจำเป็นต้องมีถนนที่ราบเรียบพอควรซึ่งชนชาติส่วนใหญ่ในโลกนั้นไม่มี ยกเว้นชาวโรมันเมื่อ 2-3 พันปีก่อนที่มีการสร้างถนนที่แข็งแรงเป็นระยะทางไกลเชื่อมต่อกับดินแดนอื่น ๆ ในยุโรป (ปัจจุบันหลักฐานของถนนโรมันก็มีอยู่ให้เห็นชัดเจน) เมื่อไม่มีถนนที่ดีใช้ ประชาชนในส่วนอื่นจึงจำเป็นต้องใช้การแบกหามแทน

อย่างไรก็ดีหลายพันปีต่อมา เมื่อมีการเดินทางสมัยใหม่ด้วยเครื่องบิน รถไฟ รถโดยสารระหว่างเมือง ก็ยังไม่มีใครคิดจะนำเอาล้อมาประยุกต์กับกระเป๋าเดินทาง เมื่อ 40 ปีก่อนชาวอเมริกันชื่อ Bernard D. Sadow เจ้าของธุรกิจผลิตกระเป๋าเดินทางและเสื้อหนาวในรัฐ Massachusetts เกิดไอเดียเมื่อตนเองไปท่องเที่ยวและต้องแบกกระเป๋าหนัก 2 ใบที่สนามบิน ขณะที่กำลังรอเจ้าหน้าที่ศุลกากร เขาก็เหลือบไปเห็นคนงานคนหนึ่งกำลังเข็นเครื่องจักรขนาดใหญ่ ซึ่งดูหนักแต่เคลื่อนไหวย่างสบายบนลูกล้อ

ทันทีที่กลับถึงบ้านเขาก็รีบโยนของออกจากกระเป๋า หาล้อเล็ก ๆ มาผูกกับกระเป๋า โดยใช้สายมัดกระเป๋าช่วย ปรากฏว่าใช้งานได้ดี แทนที่จะต้องยกกระเป๋าให้หนักแรง เพียงแค่เข็นเบา ๆ กระเป๋าก็เคลื่อนที่ได้

ประดิษฐกรรมของ Sadow ซึ่งได้รับสิทธิบัตรสมบูรณ์ในปี 1972 โดยมีหมายเลขที่ 3-653-474 มิได้ทำให้ลูกค้าแตกตื่นวิ่งมาซื้อกระเป๋ามีล้อในตอนแรก Sadow ต้องวิ่งขายอยู่หลายปี จนในที่สุดเมื่อร้านดีพาทเมนต์สโตร์ใหญ่ ๆ รับไปขายจึงกลายเป็นสินค้าที่ได้รับความนิยมในที่สุด

ด้วยประสบการณ์ส่วนตัว ผมเคยเห็นคนอเมริกันใช้กระเป๋ามีล้ออยู่เหมือนกัน แต่ไม่มากนักในยุคระหว่างปี 1972-1976 ก็รู้สึกสงสัยเหมือนกันเพราะมันดูสะดวกแต่ไม่มีปัญหาซื้อเพราะมีราคาพอควร และอีกหลายปีต่อมามันก็ยังไม่เป็นที่นิยมในโลก จนเมื่อประมาณทศวรรษ 1990 จึงมีคนใช้กันอย่างกว้างขวางขึ้น

อย่างไรก็ดีความนิยมในสินค้าของ Sadow ก็อยู่ไม่นานเพราะมีผู้ประดิษฐ์กระเป๋ามีล้อเหมือนกัน แต่เป็นชนิดลากแทนที่จะเป็นเข็นซึ่งการลากจูงทำได้อย่างไม่สะดวกนัก ประดิษฐกรรมใหม่เกิดขึ้นในปี 1987 โดยกัปตันเครื่องบินของ Northwest Airlines ชื่อ Robert Plath เขาตั้งชื่อสินค้าใหม่นี้ว่า Rollaboard

Plath เป็นนักประดิษฐ์ของเล่นที่บ้านอยู่แล้ว จึงเกิดไอเดียสองล้อมาติดด้านหนึ่งของกระเป๋าและเมื่อยกลากด้านหนึ่งก็สามารถลากกระเป๋าไปได้อย่างสะดวก

ในตอนแรกเขาผลิตออกขายพรรคพวกกัปตันและพนักงานบนเครื่องบิน แต่เมื่อผู้โดยสารในสนามบินเห็นพนักงานเครื่องบินต่างเดินลาก Rollaboard อย่างสะดวกสบายก็ติดใจ ตลาดก็เกิดขึ้นอย่างจริงจังจนรัวายเป็นเจ้าของบริษัท Travelpro International ซึ่งปัจจุบันเป็นบริษัทผลิตกระเป๋าเดินทางรายใหญ่รายหนึ่งของโลก

ที่เหลือก็คือประวัติศาสตร์ของการแพร่หลายของกระเป๋าชนิดลากในทศวรรษ 1990 และ 10 ปีของศตวรรษที่ 21 จนในปัจจุบันแทบจะไม่มีกระเป๋าเดินทางใหญ่หรือเล็กใบใดที่ไม่มีล้อ

และเกือบทั้งหมดอยู่ในสไตล์ของ Rollblade ทั้งสิ้น กล่าวคือมีขนาดปานกลางถึงเล็ก มีแกนดึงออกมาข้างบนเพื่อใช้ลากสองล้อซึ่งติดอยู่บริเวณส่วนล่างของกระเปาะ

เหตุใดจึงใช้เวลาถึง 40 ปีเต็มกว่าที่กระเปาะมีล้อจะได้รับความนิยม คำตอบประการแรกก็คือมนุษย์โดยทั่วไปมักต่อต้านการเปลี่ยนแปลง และไม่สามารถปรับตัวได้อย่างรวดเร็วต่อการเปลี่ยนแปลง ชายบางส่วนจากประสบการณ์ของ Sadow นั้นต้องการแสดงความเป็นชายด้วยการยกกระเปาะมากกว่าที่จะยอมเซ็นกระเปาะเพื่อทุนแรง

ประการที่สอง ในรอบ 20 ปีที่ผ่านมา การเดินทางด้วยเครื่องบินขยายตัวอย่างรวดเร็วมาก และวัฒนธรรมการเดินทางก็เปลี่ยนแปลงไปด้วย มีหญิงจำนวนมากที่เดินทางตัวคนเดียวเพื่อไปทำงานหรือท่องเที่ยว ดังนั้นจึงจำเป็นต้องใช้กระเปาะที่ทุนแรงด้วยล้อ

ประการที่สาม เมื่อกระเปาะมีล้อเป็นแฟชั่นใครก็มี (คล้ายโทรศัพท์ BB) ผู้คนที่มีเงินซื้อจึงต่างพากันหากระเปาะมีล้อมาใช้ ยิ่งใช้กันมาก ๆ ต้นทุนต่อหน่วยก็ลดลง อีกทั้งความสะดวกทำให้ผู้ใช้ติดใจจนละเลยธรรมชาติของการต่อต้านสิ่งใหม่ ๆ และอันความสะดวกสบายนั้นใคร ๆ ก็ชอบ

ทุกสิ่งในโลกนี้ล้วนมีวิวัฒนาการของตัวเองด้วยกันทั้งสิ้น มีน้อยสิ่งที่ประสบความสำเร็จในทันทีทันใด มันต้องการความอดทนต่อผู้โดยเฉพาะกับแรงต้านการเปลี่ยนแปลงซึ่งเป็นเรื่องที่เป็นธรรมชาติของมนุษย์

ของที่คุณเข้าทำเช่นกระเปาะมีล้อยังต้องใช้เวลาราว 40 ปีเต็มกว่าที่จะมาถึงวันนี้ได้ นับประสาอะไรกับสิ่งประดิษฐ์อื่น ๆ ที่ไม่สามารถสร้างความสะดวกสบายได้เท่า

เครื่องเคียงอาหารสมอง :

• ดีใจจัง “จ๋าเฉย” กลับมาแล้ว ขอให้กำลังใจผู้บัญชาการตำรวจนครบาลคนใหม่ที่เห็นประโยชน์ของจ๋า เอจ๋าซึ่งตัวหนึ่งมีราคาเหยียบหมื่นบาทออกมาจากห้องเก็บของ หวังว่า

คงไม่ตั้งจำไว้อยู่กับที่เดิมนับเป็นเดือน ๆ นะครับ ไม่ใช่กลัวจำแถมเข้ากับความจำเจ และประชาชน
เบื่อหน้าจำหรือก แต่ถึงถึงประโยชน์ของการมีจำคือการ “ชู้” ให้ไม่ทำผิดกฎหมายต่างหาก

ถ้าให้จำยืนอยู่ที่เก่าตลอด ไม่หมุนเวียนเปลี่ยนจำเอาหน้าตาอื่นมาตั้งบริเวณใกล้ ๆ
ผู้คนก็จะเคยชินและ “ไม่กลัว” และประสิทธิภาพของจำก็จะลดไป

ผมขอสารภาพว่าเมื่อเห็นจำตอนแรก ๆ สะดุ้งและซบถซ้าลงทันที แต่เมื่อนานเข้า
ก็รู้ว่าจำนั้นเฉยจริง ๆ การสะดุ้งแบบเก่าจึงหายไป (คงจะคล้ายกับการชู้ว่ามีกล้องถ่ายรูปจับ
ความเร็วแหละครับ ถ้าบ่อย ๆ เข้าและไม่มีผลจริง คนก็ไม่กลัว)

“จำเฉย” เป็นนวัตกรรมของตำรวจไทยที่สมควรได้รับการสนับสนุนครับ มันใจ
ว่าได้เป็นข่าวไปแล้วในหลายประเทศ และจะมีการนำไปเลียนแบบในประเทศอื่น ๆ อย่างแน่นอน

• บททดสอบความมี “การศึกษา” จากวงเหล้าก็คือ (ก) รู้ว่าประเทศออสเตรเลีย
กับออสเตรเลียเป็นคนละประเทศ (สำหรับคนต่างชาติคือรู้ความแตกต่างระหว่าง Taiwan กับ Thailand
และ Siam กับ Thailand)

(ข) Romeo กับ Juliet ไม่ใช่หนังสือ 2 เล่มของเชคสเปียร์ (ค) นักวิชาการหมา
กับนักวิชาการหมา ๆ นั้นแตกต่างกัน (ง) ร้านอาหารเวียดนามชื่อ “เลอ ดานัง” มิได้อยู่ตรง
สถานที่ ๆ เลยร้านดานังไป (จ) สถานีรถไฟ BTS ที่ชื่ออโศก กับสถานีรถไฟใต้ดินที่ชื่อสุขุมวิทนั้น
คือสถานีรถไฟเดียวกัน

น้ำจิ้มอาหารสมอง : Our distrust is very expensive.

(Ralph Waldo Emerson นักปราชญ์ชาวอเมริกัน ค.ศ. 1803-1882)

ความไม่เชื่อถือไว้วางใจกันของมนุษย์นั้นแพงอย่างยิ่ง
